

Мирослава Мельник
(Україна)

ТРАНСФОРМАЦІЯ МИСТЕЦЬКИХ ПРАКТИК У ДИНАМІЧНОМУ ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ НОВІТНІХ ЕСТРАДНИХ ФОРМ

Світогляд українського суспільства базується на творчих досягненнях та здобутках у галузі мистецтва. Збереження культурно-мистецьких традицій сприяє їх інтеграції в системі всесвітніх культурних цінностей. Динаміка змін у сценічному мистецтві дає поштовх для розвитку нових форм, жанрів, прийомів та методів вирішення творчих заходів.

Духовний світ людини, її світосприйняття, менталітет, потреби формують систему певних цінностей, які відповідають сьогоденню. Однак, попри певні труднощі та проблеми, сучасні митці все ж таки звертаються до світових загальноприйнятих творчих канонів. Адже сценічне мистецтво – духовно-культурний простір, який тяжіє до ремінісцентності національних та світових культурних цінностей, до їх переосмислення та пристосування до умов сучасності.

Процеси й тенденції масштабної мистецької трансформації на рубежі ХХ – ХХІ століть дають можливість сприймати сучасну культуру як своєрідну критику до минулих соціокультурних процесів. Першочергово увага акцентується на певних ідеалах, нормах, однак значно різниться від світогляду минулих часів та трансформується з урахуванням сучасних мистецьких вподобань глядачів на більш високому естетичному рівні.

Зі здобуттям незалежності в Україні почала складатися нова система загальноприйнятих традиційних видів та жанрів мистецтва естради. Динаміка трансформації традиційних форм особливо проявляється в перехідні етапи, коли посилюється інтерес до мови мистецтва як до можливості самовираження та самовдосконалення у новому світі видовищ, які будуть складати значну частину змісту в художній діяльності. До таких оновлених видовищ перш за все можна віднести, раніше заборонені, релігійні свята (Різдво, Маланки й Василя, Івана Купала та ін.). Минулого століття такі масові свята мали своє певне ідеологічне спрямування. Народні, спортивні, театралізовані, дивертисментні концертні дійства створюються з урахуванням сучасних потреб й вимог. Режисери-постановники застосовують інноваційні технічні та творчі прийоми, синтезують різноманітні види мистецтв за допомогою сучасного технічного обладнання. Але, крім того, що різні види мистецтва створюють різні симбіози, вони ще міняються і функціями, і місцями. Протягом всієї історії людства у великому потоці мистецтв різні його види і форми не раз «обганяли» одні одних, перемагаючи за силою свого впливу на суспільство, всередині якого вони виникали і якому вони служили.

І не менш часто соціальна функція, яка виконувалася одним видом мистецтва, переходила до іншого. Відбувалося це з інших причин, залежно від

зміни соціальних умов: зміни правлячого класу, релігії, переходу влади від церкви до держави чи від держави до церкви, зміни споживача» [2, с. 28].

Сьогодні глобалізаційні процеси впливу на вітчизняне мистецтво є основною стратегією за якою розвивається естрада, адже відбувається тенденція активного звернення митців до зразків класичних постановок та творчих проектів зарубіжжя.

Варто зауважити, що саме під впливом зарубіжного досвіду, сучасне мистецтво збагатилося такими формами акціонізму як перформанс, артперформанс, флешмоб, хепенінг, флуксус, боді-арт, бум, енвайромент інсталяції та інші.

Аналізуючи сучасне мистецтво естради, необхідно зазначити, що такі жанри як розмовні, музично-розмовні, які ще у 90-х – початок 2000-х зазнали певного занепаду, сьогодні все більше набувають популярності серед глядацької аудиторії. Серед них студія «95 квартал», «Шоу братів Шумахерів», «Шоу Юри» та багато інших. Сучасні артисти естради, особливо розмовного жанру, звертаються до класичної драматургії, традиційних прийомів та, завдяки інноваційним технологіям, створюють вражаючі цікаві проекти, розкриваючи актуальні проблеми, які хвилюють глядача сьогодні. «Тенденції сучасного мистецтва останніх десятиліть демонструють появу нових засобів мистецької виразності та способів мистецького самовираження, що виявляються у яскравому акцентуванні візуально-видовищного аспекту художніх форм. Більше того, сучасне видовище все частіше стає не просто об'єктом спостереження, а й середовищем, в якому глядач безпосередньо залучається до самого дійства. Подібні зміни пов'язані з тим, що сучасна публіка вже не хоче просто спостерігати – глядач потребує сильніших емоційних вражень і відчуттів, що і сприяє тому, що він стає повноправним учасником видовища» [1, с. 40].

Отже, аналіз особливостей сценічного мистецтва загалом дає можливість дійти висновку, що радикальні зміни традиційних форм зумовлені суспільними відносинами, соціальним середовищем та змінами, які призводять до популяризації національного творчого продукту. Процеси трансформації та культуротворчі перетворення, реструктуризація мистецьких форм призводять до активізації пошуку шляхів вдосконалення сучасного мистецтва в цілому. Причому, у творчій діяльності митців, режисерів, артистів публічно презентується власна позиція, погляди, розуміння певних актуальних проблем сьогодення, які підсвідомо впливають на формування світогляду глядачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Станіславський К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія: вид. друге, перероб. і доп. Київ: НАККіМ, 2016. 353 с.: іл.
2. Шкляревський Г. Я. Режисура: Морфологія та синтаксис екранних мистецтв: навч. посіб. [для вищ. навч. закл.: у 3 ч.]. Ч. 1. Київ: Альма – Прес, 2004. 320 с.

Резюме. Здійснено аналіз новітніх форм розмовного, музично-розмовного естрадного жанру; охарактеризовано систему нових способів акцентування

візуально-видовищного аспекту художніх форм; з'ясовано історичні причини і наслідки соціально-психологічної трансформації глядача як перформера; окреслено можливі шляхи майбутнього розвитку естрадного мистецтва у нелінійному просторі.

Ключові слова: *естрадна форма, мистецькі практики, інноваційні технічні прийоми, національний творчий продукт, акціонізм.*

Summary. The analysis of the latest forms of spoken, musical and spoken pop genre have been carried out; a system of new ways of emphasizing the visual-spectacular aspect of artistic forms has been characterized; the historical reasons and consequences of socio-psychological transformation of the viewer as a performer have been founded; possible ways of future development of pop art in a nonlinear space have been outlined.

Key words: *variety form, artistic practices, innovative technical techniques, national creative product, shareholderism.*